

חוק עידוד השקעות הון - גזל העשירים את המדינה

07:00 | 22.6.2009 | **אמנון כהן**

לצערי, לצערם של רוב הח"כים ולצערו של רוב הציבור, ניסיונות משרד האוצר להטיל מע"מ על פירות וירקות ובמקביל להעלות את שיעור המע"מ הכללי ב-1%, טרם ירדו מהפרק.

טענת האוצר היא שהכסף נדרש ואי גבייתו ייצור חור של כ-1.8 מיליארד שקל בתקציב. אם נדייק, בשנת התקציב 2008, ה"חור" התקציבי שנוצר מאי גביית מע"מ על פירות וירקות היה 1.6 מיליארד שקל.

אחת מהחלופות שעלו בוועדת כספים היתה לחסוך במענקים החדשים שהממשלה מתכוונת למסור לבעלי עסקים. אכן, האוצר טוען שיש לסתום חור שהוא עצמו יוצר יש מאין, בגרסה מודרנית ל"הרצחת וגם ירשת". על פי התקציב וחוק ההסדרים החדש, המדען הראשי בתמ"ת אמור לזכות בתוספת תקציבית של כ-900 מיליון שקל והחוק לעידוד השקעות הון אמור להיות מתוקצב בכ-900 מיליון שקל. מיליארדי שקלים שהממשלה תעביר ממשלמי המסים - כולל משלמי מע"מ החלשים, בעלי עסקים קטנים קורסים ובעלי הכנסות בינוניות - ברובו לאיילי הון ישראלים זרים. האם אפשר לוותר על מענקים אלה?

במשך השנים הוצאו עשרות מיליארדי שקלים באמצעות החוק לעידוד השקעות הון. מבקר המדינה ערך פעם בדיקה מדגמית ומצא שלעומת 7,000 מקומות עבודה שהובטחו, נוצרו 524 בלבד. בין מפעלים גדולים שהבטיחו ליצור יותר מ-2,500 מקומות עבודה, במציאות פחת מספר המועסקים בכמעט 5,000. בדיקות אחרות העלו שכחצי מהמפעלים לא השלימו את השקעותיהם ו/או לא עמדו בהבטחות היצוא או התפוקה. באשר למדען הראשי, המוסד נוצר לפני שקרנות הון סיכון פרחו בישראל. לפי מכון ירושלים לחקר שווקים, הגברת תלותם של עסקים בממשלה, ובפרט בהחלטות פרטניות של משרדים, ועדות, שרים או פקידים בכירים, היא פתח לאי-יעילות ולשחיתות.

הבעיה היא מובנית: רק חלק מהכסף מגיע ליעדו בגלל הבירוקרטיה שבדרך. עסקים קטנים, עצמאים וחלשים הם לרוב מחוץ למשחק, בגלל הצורך בעורכי דין, רואי חשבון ומחזור מכירות גדול המאפשר התמודדות עם נפתולי החוק או הפעלת לחץ על הדרג המקצועי או הפוליטי, לשם השגת מענקים.

יש לציין שבתוך החוק לעידוד השקעות הון קיים "מסלול מיסוי" המעניק הקלות במס במקום מענקים, שהוא יעיל באופן יחסי. מכיוון שאין למסלול עלות ישירה, הוא מתאים יותר ממסלול של מענקים, במיוחד למדינה בעלת גירעונות תקציביים כישאל.

אין טעם שהאוצר ייצור חור תקציבי ומיד ידרוש מהח"כים שיסכימו לעשוק את האזרחים. אפשר לעודד השקעות בישראל באמצעות סביבה עסקית נאותה תוך הפחתת הרגולציה. ניתן אף להשאיר את מסלול המיסוי הקיים על פי החוק. זאת במקום למסות את הפירות והירקות כדי לתת את כספי החלשים כמענקים חדשים לעשירי עולם.

הכותב הוא ח"כ מטעם ש"ס וחבר ועדת הכספים